

Hörnstenen

Teologiska institutet i Finland

3/2010

LEDARE

Förr och nu

”Föret hade jag hört talas om dig, men nu har jag sett dig med egna ögon.”

(Job 42:5)

I Bibeln finns en märklig berättelse om en Guds tjänare, som hette Job. Det är en mycket lärorik berättelse, och den handlar om hur Gud skolar och fostrar sin tjänare.

Om Job berättas att han var ”en from och rättsinnig man, som fruktade Gud och undvek det onda.” Han fick ett gott vitsord. Job hade en stor familj, han hade en anseelig förmögenhet. Job var verkligen en mäktig man, det sägs att han var ”mäktigare än någon annan i Österlandet.”

Men Jobs bok berättar att Job prövades, så mycket, att man ännu talar om Jobs post, när man avser olycksbud eller sorgliga nyheter. Job förlorade sina barn, sin hälsa och sin egendom. Och Job tänkte, att han inte gjort någonting, som skulle förklara varför Gud måste pröva honom så hårt.

Jobs bok börjar med ett ”avslöjande”. Läsaren får se ”bakom kulisserna” och höra ett samtal mellan Gud och Satan (Åklagaren). Det är ganska speciellt, för Job vet inte något om detta samtal.

Herren frågar den onde: Har du lagt märke till min tjänare Job? Ty på jorden finns ingen som är så from och rättsinnig, ingen som så fruktar Gud och undviker det onda.”

Den onde svarar: ”Är det utan orsak som Job fruktar Gud? Har du inte på allt sätt beskyddat honom och hans hus och allt vad han äger?”

Och Åklagaren, den onde, kommer med följande förslag: ”Men räck ut din hand och rör vid allt som han äger. Helt säkert kommer han då att förbanna dig rakt i ansiktet.”

Jobs bok skall läsas utgående från det hemliga samtalet mellan Gud och Satan. För Job var det en överraskning att hans lycka vände. Kanske hade Job någon gång förundrat sig över Guds godhet, då när allt gick bra, och frågat sig: varför just jag? Men när olyckorna och prövningarna slår till, frågade Job säkert: varför skall just jag drabbas? Men han förhåller sig ändå lugnt, han böjer sig i motgångens stund och säger: Herren gav och Herren tog!

Jag har ofta tänkt på Job. Jag tror att Jobs bok kan ge oss en nyckel för vårt liv. Den

lyfter fram stora frågor: älskar vi Gud eller älskar vi bara Guds gåvor? Tror vi på Gud för Hans egen skull, eller bara när Han låter allt gå bra för oss?

Men Jobs bok för oss ännu djupare. Jobs problem var inte hans onda gärningar, som åtminstone han själv inte kunde se. Hans problem var framför allt att han påstod sig ha rätt mot Gud.

Herren frågade Job: ”Vill du göra min rätt om intet, vill du döma mig skyldig för att själv stå rättfärdig?” (Job 40:3)

Till slut förstår Job, att Gud är rättfärdig och rättvis också när människan inte förstår Guds ledning. Han är god och trofast också då när vi inte ser Hans godhet. Job böjer sig inför Guds vilja och ber för sina vänner, som hade kommit för att tillrätta-visa honom. Han skäms över sina ord och ångrar sig i stoft och aska.

När Job summerar sitt liv och berättar om sin hårda skola som Guds privatelev, säger han: ”Föret hade jag hört talas om dig, men nu har jag sett dig med egna ögon.” (Job 42:5).

Jobs ord har fastnat i mig. Först verkar det som om allt, som Job måste gå igenom, på något sätt var onödigt. Han ägde mycket, han var lycklig, men sedan förlorade han allt. Till slut förbarmade sig Gud över honom och han fick igen smaka Guds godhet. Varför? Var det allt?

Job beskriver sitt liv med orden ”föret hade jag hört talas om dig, nu har jag sett dig med egna ögon”. Föret och nu. Jobs hårda skola hade förnyat honom. Han lärde känna Gud på ett alldeles nytt sätt, hans ögon ”hade sett Gud”. Och det var just under den tid Job tänkte att Gud hade övergett honom.

I alla svårigheter och prövningar hade Gud varit med. Job hade tänkt att han inte kommer att klara sig, men så blev det inte.

I Finland finns säkert många människor som bara har hört talas om Gud. Vi behöver alla Herrens förnyande beröring. Alla behöver den, också våra studerande, som förbereder sig för tjänst i Guds rike!

Många av oss hoppas att Gud skulle låta oss få se Hans godhet, men att Gud skulle bespara oss från svårigheter. Vi ber att Herren skall låta oss få se under och den Helige Andes kraftgärningar. Och det får vi verkligen be om!

Men det är viktigt att komma ihåg att allt är i Guds goda händer, också under sådana tider när vi upplever att Gud är mycket långt borta från oss.

Att vara kristen är inte alltid lätt. Paulus skriver: ”Åt er har förunnats inte bara att tro på Kristus utan också att lida för hans skull” (Fil. 1:29).

Därför vill vi följa Jesus, kosta vad det kosta vill. I hans lärjungaskola är det gott att vara. Där finns det verkliga Teologiska Institutet!

Må Gud ge oss teologer, präster, lärare, lektorer och andra kristna, som kan vittna om att de, som en gång bara hade hört om Herren, nu med egna ögon har fått se honom, Frälsaren!

Låt oss be för varandra! Hjärtligt tack för förbön och stöd. Kom ihåg STI:s arbete – också på sommaren!

*Välsignad
sommars*

*3.6.2010
Henrik Perret*

Sanningens Ande och sanningens bok

När vi läser Bibeln, hör vi Guds Ande tala till oss. Bibelns förmaningar är Guds förmaningar till oss. Bibelns bud är Guds bud, och dess löften är Guds löften. Bibelns varningar är Guds varningar och den tröst, som Bibeln ger, är Guds tröst.

Den som läser Bibeln får del av Andens verk, när han som Luther lär frågar vad den Helige Ande vill säga genom Bibeln. Detta är det klassiska sättet att läsa Bibeln. När man läser så har man förstätt vad Luther och de lutherska bekännelseskriterierna så starkt betonar: Gud vill ha kontakt med oss just genom sitt Ord. Ordet är det grundläggande nådemedlet. Utan det skulle vi inte ens veta vilka de övriga nådemedlen är, och vad de verkar. Ordet är grunden för tros livet och vårt gudsförhållande, den klippa, på vilken allt annat är byggt.

Bibeln är en del av frälsningshistorien

Gud Fader ville frälsa människan och planerade frälsningen. Sonen förverkligade frälsningen genom att dö för oss på korset. Den Helige Ande inspirerade Bibeln, som berättar om frälsningshistorien. Genom Bibeln försäkras den Helige Ande, att frälsningen gäller oss. I Hebr. (10:5–7 jfr Ps. 40:8,9) berättas det för oss vad Messias, Guds Son, säger när Han träder in i världen: ”Se, jag har kommit, Gud, för att göra din vilja. I bokrullen är det skrivet om mig.” Den bokrulle, som på förhand berättar om vad Messias skall göra, är Gamla testamentet. Nya testamentet berättar om hur Gamla testamentets profetior går i uppfyl-

lelse i Jesus. Hela Bibeln är alltså en del av Guds frälsningshistoria i världen. Som den evangelikala bibelsynens fader, Benjamin Beckinridge Warfield, har sagt: Bibeln är inte bara dokumentationen av de frälsningsgärningar, genom vilka Gud frälsar världen, utan den är i sig en av dessa frälsningsgärningar, som har sin egen roll i det stora arbetet att bygga Guds rike.” (Inspiration and Authority, 161).

Den Helige Ande och Bibeln har ett speciellt förhållande

Guds Helige Ande hör på många sätt samman med Bibeln. Alla Bibelns texter har fötts genom Guds Andes verksamhet (2 Tim. 3:15–; 2 Petr. 1:20–21). Detta den Helige Andes verk kallas för Bibelns inspiration.

När vi läser och studerar Bibeln hjälper Anden oss genom att öppna textens innebörd för oss. Detta kallas för illumination eller upplysning.

Dessutom verkar den Helige Ande det som är textens innebörd i läsaren eller lyssnaren. Detta kallas för applikation. Den Helige Ande åstadkommer genom Bibelns Ord omvändelse, bättring och tro. Men Ordet verkar också förhärdelse hos dem, som avvisar och överger det (Apg. 7:51).

Den Helige Ande är med från den stund de bibliska texterna föds tills de tillämpas i det praktiska livet, i varje skede.

Vårt förhållande till Bibelns undervisning avslöjar, hur vi förhåller oss till Guds Andes verk i vårt liv. Om Bibelns undervisning, varningar och löften är Guds egen

undervisning, Guds varning och löften till oss, avslöjar vårt förhållande till Bibeln hurudant vårt förhållande är till Gud själv. Enligt klassisk kristen syn är Bibeln verklig Guds tal till oss.

”Ni gör Guds Ord om intet”

Lika viktigt som vårt förhållande till Bibeln är vårt sätt att läsa och tolka den. En av vår tids ledande sakkunniga på bibeltolkning, Kevin Vanhoozer, skriver: ”Vi har ett teologiskt ansvar att lyssna och förstå vad Gud eller vår nästa säger och gör, när han talar till oss.” (First Theology, 2002, 160).

När Gud talar till oss, är avsikten att vi skall lyssna till Honom, att vi skall försöka förstå vad Han vill säga oss och att vi i vårt liv skall rätta oss efter detta. Detta sker inte närmelsevis alltid. Det finns många sätt att väja för och undvika Guds tal i Bibeln. Ett sådant är enligt Vanhoozer en performancetolkning, där läsaren i praktiken blir skribent och alltså auktoritet. Då frågar man endast i subjektiv mening, vad texten har att säga eller vad jag får ut av den. Textens objektiva betydelse förnekas, eller försvinner i praktiken. Man frågar inte längre vad Bibelns egentlige författare, Gud, vill säga oss. Det vill man inte höra, eller så vill man förneka det. På textens verkliga skapares plats ställer sig så läsaren, som endast vill välja det ur texten som tilltalar honom eller det som passar i hans livssituation. Så smulas Bibelns auktoritet sönder. Guds eget tal, som texten representerar, måste vika. I stället kommer läsaren till texten med sina egna utgångspunkter och den tolkningen som de ger. Detta sker beklagligtvis ofta när vi läser Bibeln. Det väsentliga är, att Gud själv skulle få öppna för den tolkning, som han har gett texten. Annars går det som Vanhoozer varnar

för: ”När försöket att nå författarens egen kommunikativa intention (avsikt) avvisas, överger man samtidigt möjligheten till ett meningsfullt möte med den andre. Detta är djupt beklagligt. Det är svårt att lära sig något, att växa eller förändras, när man för en dialog endast med sig själv.” (First Theology, 2002, 197).

En människa, som läser Bibeln genom att lyssna och ta emot det som han är enig med eller det som hans omgivning allmänt har accepterat, hör egentligen inte och lär sig heller inte något nytt. Framför allt möter han inte längre Gud i texten. Bibelns texter blir en spegelbild, som endast reflekterar läsarens egna premisser och utfattade meningar.

Hur läsa Bibeln rätt?

Man tolkar Bibeln rätt när man verkligen lyssnar till den så, att man respekterar dess bud, uppmaningar och varningar, när man tror och förtröstar på dess löften. Att endast läsa och förstå det man läser är ännu inte en rätt förtröstan. Det är en sak att se vad Bibeln säger och en annan sak att också handla därefter. Bibeln efterföljs verkligen då vi går med på dess tilltal och böjer oss under den och gör bättring. Detta är viktigt också när Bibeln förmanar oss för något som vi anser att är berättigat för oss.

Texten öppnar sig för den, som utsätter sig för dess påverkan och som i sitt tänkande och sin verksamhet är villig till förändring. Av ett sådant möte med Bibelns ord följer också bibelläsningens sanna frukter: en andlig gemenskap mellan Gud och människan och en rätt inställning till medmänniskorna.

Leif Nummela

En bild av döden och livet

En av Guds vulkaner, som Han har planterat i Island, började leva, och snart var hela Europas flygtrafik lamslagen. Det drabbade också min och mina fem vänners resa till Turin. Vi hade nämligen planerat en from resa, när vi hade hoppats kunna se svepeduken i Turin, Kristi svepeduk.

Men om man kan flyga kan man också köra. Vi fick tag på en bil och beslöt att starta på vår vansinnesfärd till Nord-Italien. Det var ingenting. Landskapsbilderna rullade förbi: Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Österrike och Schweiz – och så äntligen efter 48 timmar i Turin. Vi hade planerat att köra i ett sträck, men vi lyssnade till kroppsspråket som tvingade oss att övernatta en natt i Polen.

Vi kom tillbaka samma väg, men sen åkte vi färja från Tyskland till Danmark och vidare till Stockholms hamn där vi väntade på färjan till Finland. Vi övernattade i sängar i Polen, i Turin och på Sverige-båten. För övrigt gällde det att hitta en bekväm ställning i bilen. Det blev 5000 km, och vi körde litet olika långa dagar. Vansinnigt! Men roligt var det och den egna fromheten styrktes.

Vad fick oss att resa? Resesällskapet, Europa, semester, upplevelser, för att oroa våra mammor, vansinne? Kanske allt det. Men den verkliga orsaken var nog svepeduken. Allt, som jag hade läst och hört, underströk faktum att det handlade om alla tiders historiska och kyrkohistoriska dokument. Dessutom, senast har svepeduken visats för 15 år sedan, och sannolikt kommer jorden att snurra runt solen lika många gånger innan man nästa gång får tillfälle att se den. Jag vet inte vad som står i min kalender år 2025, och jag vet heller inte om den som använde svepeduken en gång redan har kommit tillbaka. Alltså: nu eller aldrig!

När vi äntligen kom till den Helige Johannes döparens katedral, hade man lyft fram det vi skulle se, där låg den vågrätt, med bakgrundsbelysning. Svepeduken var tom, men vi behövde inte gå tomhänta. I tyget fanns tydliga avtryck av en svårt misshandlad man, vars skador var så förfärliga att han inte längre när han begrovs liknade en människa. Skadorna och såren stämmer helt överens med de fyra evangelisternas berättelser om hur Jesus misshandlades och dödades. Kroppen hade piskats med romerska piskor mer än hundra gånger på olika delar av kroppen, från axlarna till benen. Kinderna och näsan var uppsvullna som av knytnävsslag. I huvudet fanns sår som av en törnekrona, handlederna och fötterna blöder som efter en korsfästelse, och högra sidan hade stuckits upp, som av ett spjut.

Synen var mycket imponerande, även om min otro igen gjorde sig påmind. Hur

kan Gud bli människa, är där nu sen den sanna Människans ansikte och kropp? Han såg helt vanlig ut. Men man måste ju tro det. Och den tron var inte hopsydd av en piskad mans bild på en svepeduk, utan den hålls samman av Guds kraft, som är evangeliets Ord. Den Uppståndne.

Jag måste medge att jag var litet traumatisk. Hur skulle en liten lutheran förhålla sig till relikier. Vi som inte egentligen har något sådant. Vi viftar alltid med Ordet och sakramenten, och bra är det. Detta var ingen benkista, utan en bild av den Helige. Det var en bild av döden och livet. Av den död, som en gång för alla övervanns av Livet.

Detta var altartavlornas altartavla.

Om Gud hade lämnat ett historiskt bevis, vad skulle då vara mera genialt än en svepeduk. Där syns hela Kristi människoblivande och försoning i bilden av kroppen, men kroppen är borta. I varje nattvard finns den, full av liv, seger, kraft, hopp, tro och nåd. En en dag skall samma kraft likt blixten träffa människorna så att alla knän böjer sig. Och på samma sätt som den uppväckte Kristus, skall denna gudomliga kraft väcka oss och lyfta oss ur våra lidanden, svepedukar, kistor och gravar. Från död till liv.

Tomas Garaisi, teol. stud.

P.S. Pojkarna hade med sig en två meter bred affisch av svepeduken, och den är nu inramad i STI:s mötesrum.

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

Adressen: Kajsaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550
Fax 09 6689 5555
E-post: sti@teolinst.fi
fornamn.efternamn@teolinst.fi

Hemsida www.teolinst.fi
Bank Sampo 800011-564245

Annställda
generalsekr. Henrik Perret (gsm 040 172 3838)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Sell (hem 09 505 1796)

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.
Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19, 1.–18.6.
kl. 9–15, 21.6.–30.7. stängt, 2.–31.8. kl. 9–16

Finansierat av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 35 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bockgävor, understöd och testamente mottas med tacksamhet.
Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen (Kulmakivi)* sänds till understödande medlemmar.

Styrelsens ordförande
verksamhetsledare Timo Junkkaala

Medlemsorganisationer
Missionsföreningen Såningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibelinstitutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland

Tryckeri Kirjapaino Hermes Oy

*En vänlig grönskas
rika dräkt
har smyckat
dal och ängar.*

Ur Psk. 539